

«مصرف گرایی» فرهنگی وارداتی/گوی سبقت را از همه ربوده ایم

با وجود اینکه در باورهای فرهنگی و دینی ما بارها بر سبک زندگی مبتنی بر مصرف درست تاکید شده، اما امروز یکی از بزرگترین آسیب ها در حوزه زندگی اجتماعی، مصرف گرایی و بویژه مصرف نادرست است.

با وجود اینکه در باورهای فرهنگی و دینی ما بارها بر سبک زندگی مبتنی بر مصرف درست تاکید شده، اما امروز یکی از بزرگترین آسیب ها در حوزه زندگی اجتماعی، مصرف گرایی و بویژه مصرف نادرست است.

خبرگزاری مهر، گروه جامعه: یکی از باورهای غلطی که با مدرنیته گره خورده، فراموشی همه داشته های پیشین است. همین امر موجب شده ما با تغییر جدی در سبک زندگی رو به رو باشیم و بسیاری از باورهای ما نه تنها فراموش شود که حتی به ضد ارزش بدل شود.

امروزه یکی از تاکیدات اصلی بسیاری از جامعه شناسان و روان شناسان، ضرورت تغییر و سبک زندگی است که این موضوع را می توان در بسیاری از حوزه ها مشاهده کرد.

یکی از این موارد، بحث مصرف گرایی است. امروزه، ایرانی ها در موضوع مصرف گرایی و اسراف، در میان رتبه های برتر کشورهای جهان قرار دارند.

مصرف گرایی در همه مراسم‌ها؛های ما هم رواج پیدا کرده است؛ چه عروسی ها و چه مراسم عزاداری؛ در همه این مراسم، نوعی تفاخر و کسب منزلت باعث می شود که ما به سمت اسراف کشیده شویم.

یکی از موانع مهم، عیوب اساسی در سبک زندگی ما است

این موضوع بارها و بارها محور سخنان مقام معظم رهبری نیز بوده است. در اول فروردین ماه سال ۹۷ حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در اجتماع عظیم زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی در رواق امام خمینی و سخن‌های اطراف حرم، فرمودند: یکی از موانع مهم، عیوب اساسی در سبک زندگی ما است؛ این دیگر مربوط به مسئولین نیست، مربوط به خود ما و شما آحاد مردم است. ما در سبک زندگی مشکلاتی داریم؛ یکی از مشکلات ما، مصرف‌گرایی است؛ یکی از مشکلات ما، اسراف و زیاده‌روی و زیاد خرج کردن است؛ یکی از مشکلات ما رفاه‌طلبی افراطی است؛ یکی از مشکلات ما اشرافیگری است. اشرافیگری متأسفانه از طبقات بالا سرریز میشود به طبقات پایین؛ آدم متوسط - [یعنی] از قشرهای متوسط- هم وقتی میخواهد میهمانی بگیرد، وقتی میخواهد عروسی بگیرد، مثل اشراف عروسی میگیرد. این عیب است، این خطا است، این ضربه‌ی به کشور میزند. زیاد مصرف کردن، زیادی خواستن، زیادی خوردن، زیادی خرج کردن، جزو عیوب مهم ما است در سبک زندگی‌مان.

ایشان در ادامه فرمودند: ما نسبت به اقتصاد ملی خودمان باید تعصب داشته باشیم؛ مصرف جنس خارجی یکی از عیوب مهم ما است؛ ما بایستی تعصب داشته باشیم نسبت به مصرف داخلی و جنس داخلی و اقتصاد ملی‌مان. جوانهای ما تعصب دارند نسبت به فلان تیم فوتبال؛ یکی طرف‌ها؛دار تیم قرمز است، یکی طرف‌ها؛دار تیم آبی است، [آن هم] با تعصب؛ و حتی [تعصب به] تیم‌ها؛طرف‌ها؛دار تیم رنال است، یکی طرف‌ها؛دار تیم [دیگر]؛(۶) اینها تعصب نسبت به این تیم‌ها دارند؛ اگر همین مقدار و همین اندازه تعصب را نسبت به اقتصاد ملی و تولید داخلی داشته باشیم، بسیاری از کارهای ما اصلاح خواهد شد؛ این هم یکی دیگر از موانع.

۶ برابر متوسط جهان نان و بنزین مصرف می کنیم

دکتر مجید ابهری روانشناس نیز با اشاره به همین موضوع می گوید: یکی از عوارض تغییر سبک زندگی در جامعه امروز ما، فاصله گرفتن از ساده زیستی و مصرف منطقی و گرایش به زیاده روی و اسراف است که متأسفانه در کشور ما این رویه نادرست باعث تحمیل هزینه به سبد اقتصادی خانواده و زیان به کشور شده است.

وی تاکید کرده: سرانه مصرف سالیانه نان مردم ایران ۱۶۰ کیلو گرم در مقایسه با سرانه ۲۵ کیلوگرم در جهان است. این آمار به این معنی است که ایرانیان ۶ برابر مردم نقاط دیگر نان استفاده می کنند.

این آسیب شناس اجتماعی اظهار داشته: در مصرف بنزین با توجه به سرانه مصرف روزانه ۹۰ لیتر در ایران و ۱۵ لیتر در جهان بازهم مصرف ایرانیان ۶ برابر میانگین مصرف جهانی است.

این در حالی است که مرور فرهنگ غنی ایران در حوزه فرهنگ، ادبیات و دین، مملو است از الگوی درست مصرف و تاکید بر نقش خانواده در این بخش.

نمونه های بسیاری از این موضوع را می توان در نوشتار شاعران و اندیشمندان ایرانی یافت، از جمله سعدی در بوستان و گلستان فصلی مشخص به نام در فضیلت قناعت دارد. یک حکایت از این فصل را مرور می کنیم:

یکی از ملوک عجم طبیبی حاذق به خدمت مصطفی صلی الله علیه و سلم فرستاد سالی در دیار عرب بود و کسی تجربه پیش او نیاورد و معالجه از وی در خواست پیش پیغمبر آمد و گله کرد که مرین بنده را برای معالجت اصحاب فرستاده‌اند و درین مدّت کسی التفاتی نکرد تا خدمتی که بر بنده معین است به جای آورد. رسول علیه السلام گفت این طایفه را طریقتی است که تا اشتها غالب نشود، نخورند و هنوز اشتها باقی بود که دست از طعام بدارند. حکیم گفت این است موجب تندرستی زمین ببوسید و برفت.

حافظ:

که یک جو منت دونان دو صد من زر نمی‌ارزد

چو حافظ در قناعت کوش و از دنیای دون بگذر

مولانا:

از قناعت هیچ کس بی‌جان نشد

از حریصی هیچ کس سلطان نشد